

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 40 a § i socialvårdslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2008 en proposition med förslag till lag om ändring av 40 a § i socialvårdslagen (RP 128/2008 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Anne-Marie Brisson, social- och hälsovårdsministeriet
- resultatområdesdirektör Riitta Haverinen, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
- jurist Marjut Vuorela, Centralförbundet för de gamlas väl.

Dessutom har Finlands Kommunförbund lämnat skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att socialvårdslagen ändras så att tillgången till icke brådskande bedömning inom viss tid av behovet av socialservice utvidgas. Servicebehovet ska bedömas senast den sjunde dagen efter kontakten med socialmyndigheterna om klienten är minst

75 år eller får vårdbidrag med högsta belopp enligt lagen om handikappförmåner.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2009.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Det är lättare för de äldre att behålla och förbättra sin hälsa och funktionsförmåga om behovet av sociala tjänster bedöms på ett tidigt stadium. Då har de också bättre möjligheter att klara sig hemma. Studier pekar också mot att man kan få störst effekt när de förebyggande insatserna inriktas på personer med god funktionsförmåga. De senaste tjugo åren har de äldres funktionsförmåga för-

bättrats, men varannan över 75 år har åtminstone i viss mån svårigheter med sin funktionsförmåga. Det är befogat att utvidga bedömningen av behovet av sociala tjänster till yngre åldersgrupper med bättre funktionsförmåga än normalt på det sätt som regeringen föreslår. Utskottet tillstyrker alltså lagförslaget utan ändringar.

Åldersgränsen 80 år för bedömningen har ansetts vara för hög för att det ska gå att förebygga

och ingripa på ett tidigt stadium i problem. Enligt motiven förefaller 75 år vara den gräns då behovet av tjänster ökar betydligt på grund av nedsatt funktionsförmåga. En undersökning vid Stakes visar att ungefär tio procent av 80-åringarna hade fått en bedömning de två första åren efter att lagen trädde i kraft och att hälften av dem hade fått fler eller nya tjänster efter bedömningen. Men antalet bedömningar och tillhandahållna tjänster varierar mycket från kommun till kommun. Utskottet påpekar att kommunerna är skyldiga att ordna tjänster i överensstämmelse med behovet.

Det är viktigt att det följs upp att kommunerna gör bedömningarna enligt samordnade kriterier och vilka effekter de har på tillgängligheten. I förekommande fall bör parternas ansvar för verksamheten preciseras. Dessutom behövs det

bättre effektmått och feedbackmekanismer. Under den tid som lagen har funnits har utvärderingar varit relativt sällsynta. Regeringen bedömer att 20 procent av de äldre i åldrarna 75—79 år kommer att vilja ha sitt servicebehov bedömt. Det är viktigt att informera effektivt och aktivt om rätten att få bedömning och den sänkta åldersgränsen för att de gamla ska vara medvetna om sina rättigheter och kunna begära en bedömning redan innan deras funktionsförmåga har hunnit försämrats avsevärt.

Förslag till beslut

Utskottet föreslår följaktligen

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 14 oktober 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Maria Guzenina-Richardson /sd
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Håkan Nordman /sv
Paula Sihto /cent
Anni Sinnemäki /gröna
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.